

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІГІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА І СОЦІАЛЬНИХ
ТЕХНОЛОГІЙ**

**Юридичний факультет
Кафедра теорії та історії держави і права, конституційного права**

**МЕТОДИЧНА РОЗРОБКА
ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ УРОКУ**

з дисципліни «ПРАВознавство»

суспільно-гуманітарного напрямку, правового профілю

для учнів 10 –х класів профільного рівня

на тему: ГАРАНТІЇ КОНСТИТУЦІЙНИХ ПРАВ І СВОБОД

Чернігів – 2017

УДК 342(072)

М 54

Методична розробка для проведення уроку з дисципліни «Правознавство» суспільно-гуманітарного напрямку, правового профілю для учнів 10 –х класів профільного рівня / Розроб. Нітченко А.Г., к.і.н, доцент; Козинець О.Г., к.і.н., доцент; Марущак Н.В., к.ю.н., доцент; Веремієнко С.В., ст. викладач; Толкач А.М., ст. викладач; Марущак О.А., викладач – Чернігів: ЧНТУ, 2017. – 23 с.

Затверджено

на засіданні кафедри

теорії та історії держави і права, конституційного права

протокол №11 від 7 червня 2017 р.

© Нітченко А.Г., Козинець О.Г.,
Марущак Н.В., Веремієнко С.В.,
Толкач А.М., Марущак О.А., 2017

©ЧНТУ, 2017

Тема: *Гарантії конституційних прав і свобод*

Мета уроку:

Навчальна – сформулювати та розширити знання учнів щодо гарантій прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Розвиваюча – орієнтування учнів на придбання відповідних знань, вмінь та якості мислення.

Виховна – виховувати пошану до законів України, вчити користуватися своїми правами.

Задачі:

- засвоєння учнями знань про гарантії прав і свобод людини і громадянина в Україні;
 - розуміння системи прав і свобод людини і громадянина, а також їх гарантій, відображених у Конституції та законах України;
 - формування в учнів цінностей права, свободи, рівності, справедливості поваги до людської гідності, прав людини;
- розвиток в учнів правової культури, терпимості й толерантності щодо інших людей

Тип уроку: засвоєння нових знань.

Форма проведення: міні-лекція з візуальною комунікацією.

Поняття та терміни: гарантії конституційних прав і свобод людини і громадянина; загальні гарантії, юридичні (спеціальні) гарантії.

Після цього уроку учні зможуть:

- пояснювати поняття «гарантії конституційних прав і свобод людини і громадянина»;
- характеризувати види гарантій конституційних прав і свобод людини і громадянина;
- називати міжнародні документи з прав людини і прав дитини та аналізувати зміст статей Загальної декларації прав людини, Конституцію України;

- висловлювати власні судження про значення прав людини та важливість їх гарантій.

Обладнання: мультимедійний проектор, комп'ютер, планшети/смартфони

ХІД УРОКУ

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ УРОКУ (до 2 хв.)

Оголошення теми та мети уроку.

II. АКТУАЛІЗАЦІЯ ОПОРНИХ ЗНАНЬ (до 10-х хв.)

Перш, ніж говорити про гарантії прав і свобод людини і громадянина, потрібно згадати основні права і свободи людини.

Завдання 1:

У формі візуального зображення по якому необхідно згадати статтю Конституції України і назвати які права, надані Конституцією України, зображені на слайді та до якої категорії прав вони відносяться: до особистих, до політичних або економічних (Додаток 1).

Завдання 2.

Заповніть схему (Додаток 2):

III. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ (до 3 - хв.)

Права і свободи людини і громадянина є однією із найважливіших суспільних цінностей, головним об'єктом більшості конституційно-правових відносин. Кожній людині має бути забезпечена можливість користуватись основними правами і свободами. Держава зобов'язана гарантувати реальне здійснення цих прав і свобод усіма доступними їй засобами. Сьогодні на уроці ми дізнаємось про гарантії реалізації прав і свобод людини і громадянина в Україні.

IV. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ (до 15 хв.)

Завдання.

Слухаючи розповідь учителя учні заповнюють статичну інфографіку.

Інфографіка – це візуальне представлення даних, статистики та іншої інформації за допомоги графіків та тексту по окремій темі.

Статична інфографіка – зображення, презентація та ін.

Вимоги: креативність, навички роботи у фоторедакторі (Abode Potoshop або Abode Illustrator, CorelDraw), звичайні навички малювання на папері, бажання вміти малювати.

Міні-лекція

Учитель. Однією із найважливіших суспільних цінностей, головним об'єктом більшості конституційно-правових відносин є права і свободи людини і громадянина. Ефективність їх виконання, використання, дотримання залежить від рівня їх гарантованості.

Тобто центральним у реалізації будь-якого права має стати визначена законодавством система специфічних засобів-гарантій, завдяки яким стає можливим здійснення прав і свобод, їх охорона від протиправних посягань і захист від порушень. Без відповідних гарантій проголошені у конституції та законах права і свободи – лише декларація.

Розглядаючи систему гарантій прав і свобод людини і громадянина, слід вказати, що вона є складною. Як зазначає більшість вчених, її складність обумовлюється тим, що вона включає передумови економічного, політичного, організаційного та правового характеру, охорони, захисту та поновлення порушених прав і свобод.

Система гарантій – це умови, засоби та методи, які забезпечують фактичну реалізацію та всебічну охорону прав і свобод особи.

Конституція України закріпила комплекс гарантій прав та свобод людини і громадянина. Умовно їх можна поділити на дві групи:

- 1) загальні гарантії, які стосуються всіх або більшості прав і свобод;
- 2) юридичні (спеціальні) гарантії, які стосуються окремих прав і свобод або їх груп, про які йшла мова.

До загальних гарантій відносяться політичні, економічні, соціальні та духовні (культурні), які охоплюють усю сукупність об'єктивних і суб'єктивних факторів, спрямованих на практичне здійснення прав і свобод громадян, на усунення можливих причин і перешкод щодо їх неповного або неналежного здійснення, на захист прав від порушень.

Юридичними гарантіями прав і свобод особи є насамперед певні принципи правового статусу особи, передбачені і закріплені Конституцією, процесуальні гарантії (норми), юридичні обов'язки, а також юридична відповідальність за порушення прав і свобод інших осіб.

В юридичній літературі з питань *визначення поняття «юридичних гарантій»* висловлюються різні точки зору, які, по суті, можна звести до *трьох концепцій*.

Відповідно до *першої концепції*, юридичні гарантії є сукупністю спеціальних правових засобів, умов, які забезпечують реалізацію прав, свобод і обов'язків людини і громадянина.

Згідно з *другою концепцією*, під юридичними гарантіями розуміють принципи та норми, які забезпечують здійснення прав і свобод шляхом належної регламентації порядку їх здійснення, а також їх охорони і захисту.

Прихильники *третьої концепції* зазначають, що юридичні гарантії є специфічним правовим засобом забезпечення, реалізації, охорони та захисту прав людини і громадянина, першочергового значення вони набувають при практичній реалізації суб'єктивних прав громадян.

Юридичні гарантії прав людини поділяються на: гарантії реалізації прав; гарантії охорони прав; гарантії захисту прав.

Слід зазначити, що поділ юридичних гарантій за різними критеріями можна розглядати як умовний, тому що головним принципом побудови системи юридичних гарантій прав людини і громадянина – охорона і захист прав, свобод та законних інтересів всіма не забороненими законом способам. В свою чергу, засоби, які спрямовані на охорону та захист прав, одночасно виступають і гарантією їх ефективної реалізації.

Якщо загальні гарантії забезпечують реалізацію прав і свобод людини і громадянина завдяки наявним політичним, економічним, соціальним, ідеологічним та культурним, тобто загальним передумовам, то юридичні (спеціальні) гарантії, належать до таких, що забезпечують реалізацію, охорону і, у разі необхідності, захист прав і свобод людини специфічними правовими засобами.

Отже, загальні гарантії звичайно називають гарантіями — умовами, а спеціальні – гарантіями – засобами.

Гарантії конституційних прав громадян залежать від рівня демократії, розвитку економіки, правової культури суспільства, від ступеня судової влади та інших факторів. Обов'язок гарантувати забезпечення реалізації прав і свобод покладається насамперед на державу (статті 3, 15, 30, 34, 46 та ін. Конституції України). Таке гарантування здійснюється всією системою органів законодавчої, виконавчої та судової влади в Україні.

Завдання:

1. Заповніть статичну інфографіку.
2. Сформулюйте та запишіть власний висновок про важливість гарантій захисту прав людини і громадянина в Україні.

IV. ЗАКРІПЛЕННЯ ЗНАНЬ УЧНІВ (до 10 хв.)

Завдання:

1. Дайте визначення понять: «гарантії конституційних прав і свобод», «система гарантій».
2. Назвіть види гарантій.
3. Визначить загальні гарантії конституційних прав і свобод.
4. Визначить юридичні гарантії конституційних прав і свобод.

V. ПІДСУМКИ УРОКУ (до 2-х хв.)

Учитель вказує на важливість дотримання гарантій прав і свобод людини і громадянина в Україні.

VI. ДОМАШНЕ ЗАВДАННЯ (до 3 хв.)

1. Опрацювати матеріал міні-лекції та засвоїти нові поняття.
2. Скласти схему: «Види гарантій конституційних прав і свобод».
3. Розв'язати правове завдання: Що із вказаного нижче є гарантією реалізації громадянами України своїх конституційних прав і свобод?
 1. Високий рівень політичної і правової культури.
 2. Диплом юриста.
 3. Презумпція невинності.
 4. Допомога адвоката.
 5. Власна сила волі.
 6. Дія закону в часі.
 7. Депутатська недоторканість.
 8. Право на звернення до суду.
 9. Матеріальна незалежність.
 10. Високопоставлені батьки і родичі.

ДОДАТКИ

Додаток 1

Завдання 1.

Презентація на тему: Гра «Вгадай статтю Конституції України»

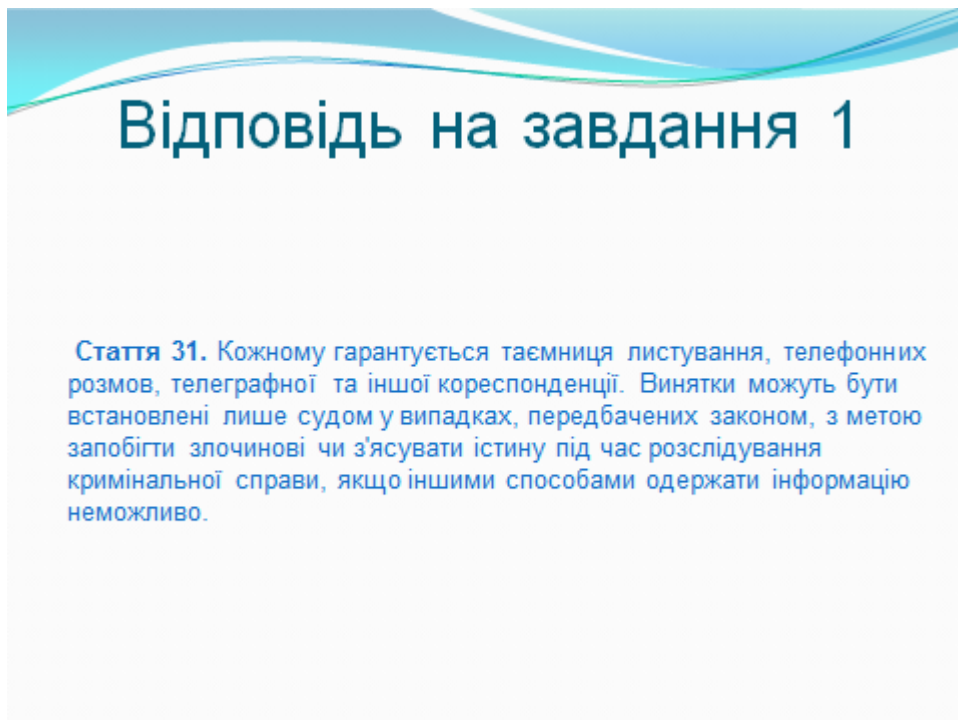
Слайд 1

Слайд 2

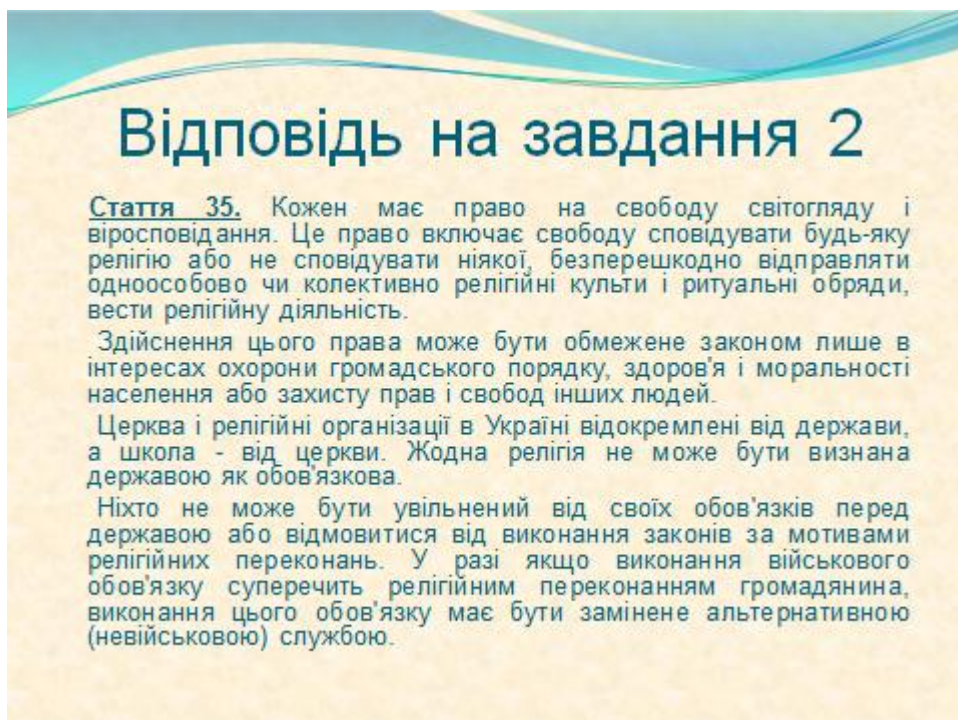
Слайд 3

Слайд 4

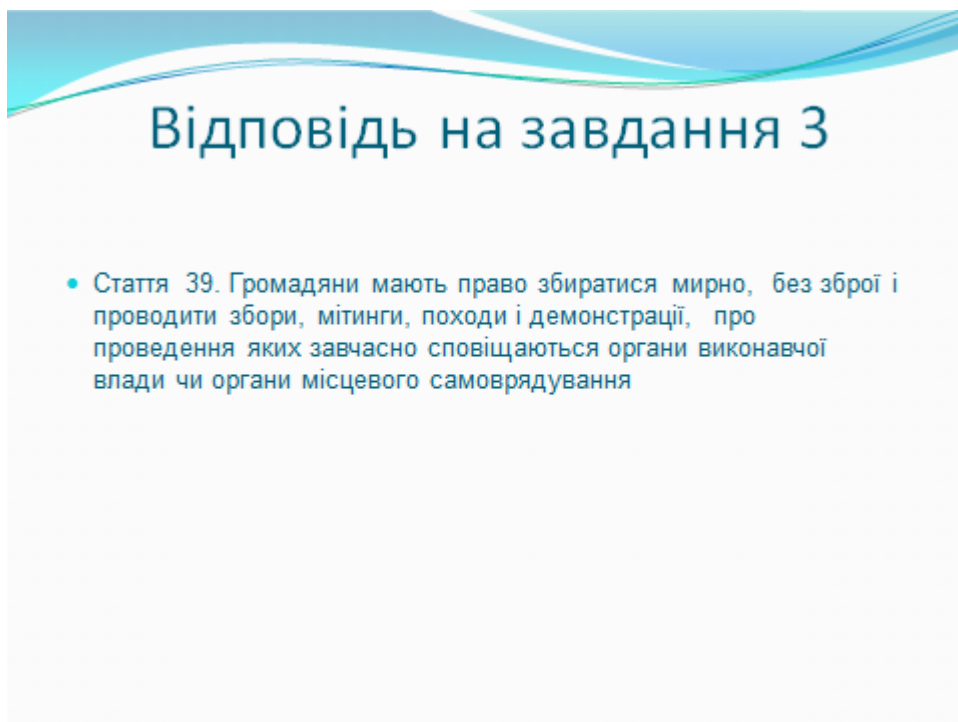
Слайд 5

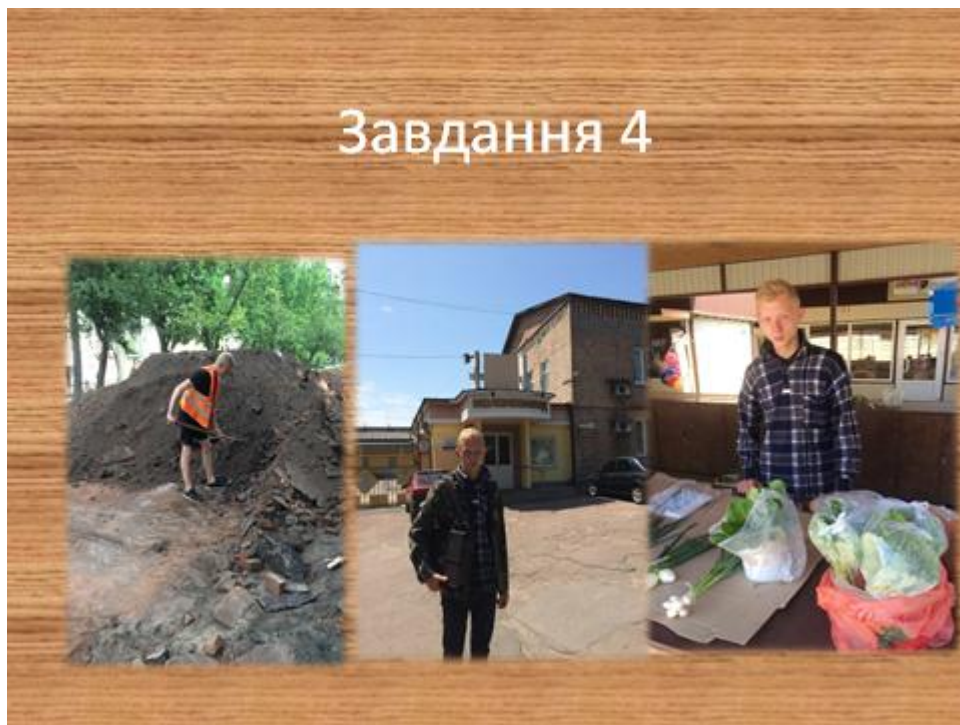

Слайд 6

Слайд 7

Відповідь на завдання 4

Стаття 43. Кожен має право на працю, що включає можливість заробляти собі на життя працею, яку він вільно обирає або на яку вільно погоджується.

Держава створює умови для повного здійснення громадянами права на працю, гарантує рівні можливості у виборі професії та роду трудової діяльності, реалізовує програми професійно-технічного навчання, підготовки і перепідготовки кадрів відповідно до суспільних потреб.....

Слайд 10

Слайд 11

Відповідь на завдання 5

Стаття 45. Кожен, хто працює, має право на відпочинок.

Це право забезпечується наданням днів щотижневого відпочинку, а також оплачуваної щорічної відпустки, встановленням скороченого робочого дня щодо окремих професій і виробництв, скороченої тривалості роботи у нічний час.

Максимальна тривалість робочого часу, мінімальна тривалість відпочинку та оплачуваної щорічної відпустки, вихідні та святкові дні, а також інші умови здійснення цього права визначаються законом.

Слайд 12

Слайд 13

Відповідь на завдання 6

Стаття 47. Кожен має право на житло. Держава створює умови, за яких кожний громадянин матиме змогу побудувати житло, придбати його у власність або взяти в оренду.

Громадянам, які потребують соціального захисту, житло надається державою та органами місцевого самоврядування безоплатно або за доступну для них плату відповідно до закону.

Ніхто не може бути примусово позбавлений житла інакше як на підставі закону за рішенням .

Слайд 14

Слайд 15

Відповідь на завдання 7

Стаття 49. Кожен має право на охорону здоров'я, медичну допомогу та медичне страхування.

Охорона здоров'я забезпечується державним фінансуванням відповідних соціально-економічних, медико-санітарних і оздоровчо-профілактичних програм.

Держава створює умови для ефективного і доступного для всіх громадян медичного обслуговування. У державних і комунальних закладах охорони здоров'я медична допомога надається безоплатно; існуюча мережа таких закладів не може бути скорочена. Держава сприяє розвитку лікувальних закладів усіх форм власності.

Держава дбає про розвиток фізичної культури і спорту, забезпечує санітарно-епідемічне благополуччя.

Додаток 2

Завдання 2

Заповніть схему:

Відповідь на завдання 2

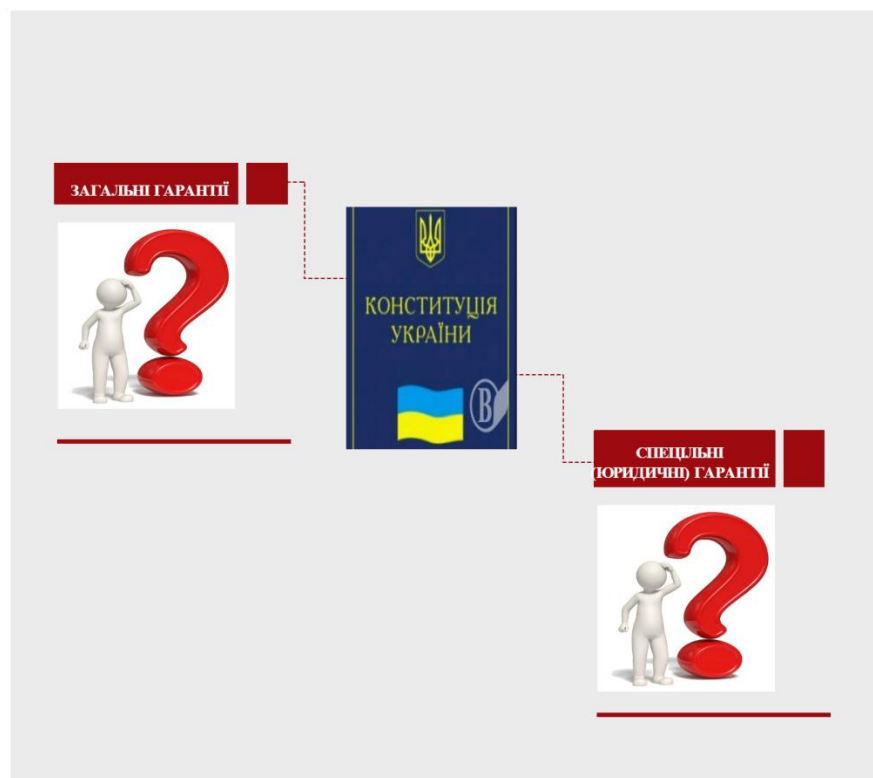

Додаток 3

Завдання:

Заповніть статичну інфографіку.

Завдання 1

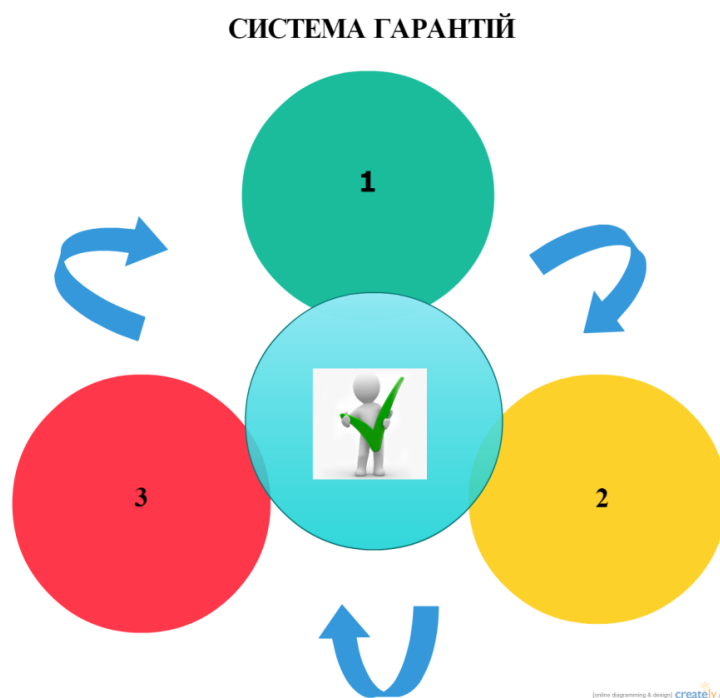
Продовження Додатку 3

Відповідь на завдання 1

Продовження Додатку 3

Завдання 2

Відповідь на завдання 2

Продовження Додатку 3

Завдання 3

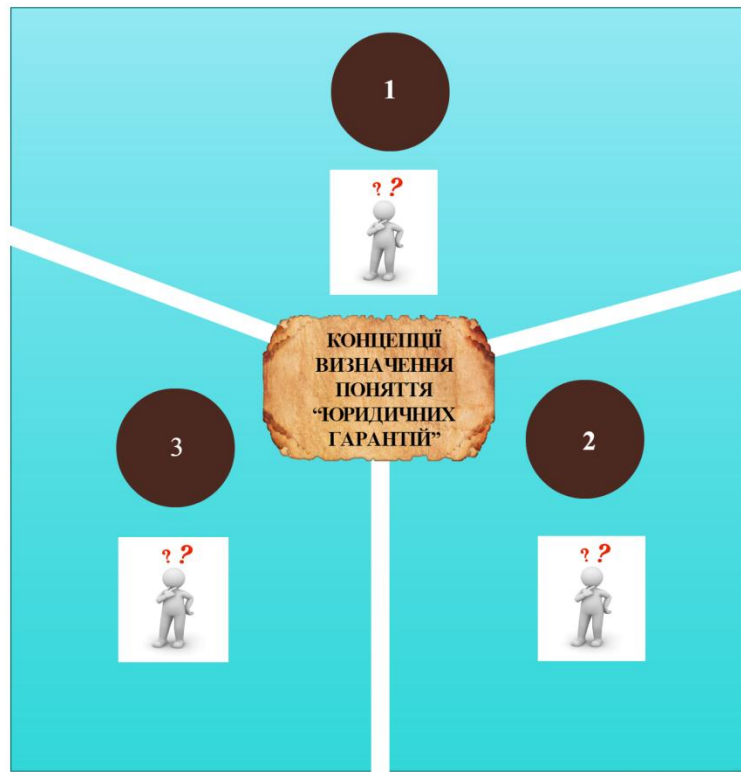

Відповідь на завдання 3

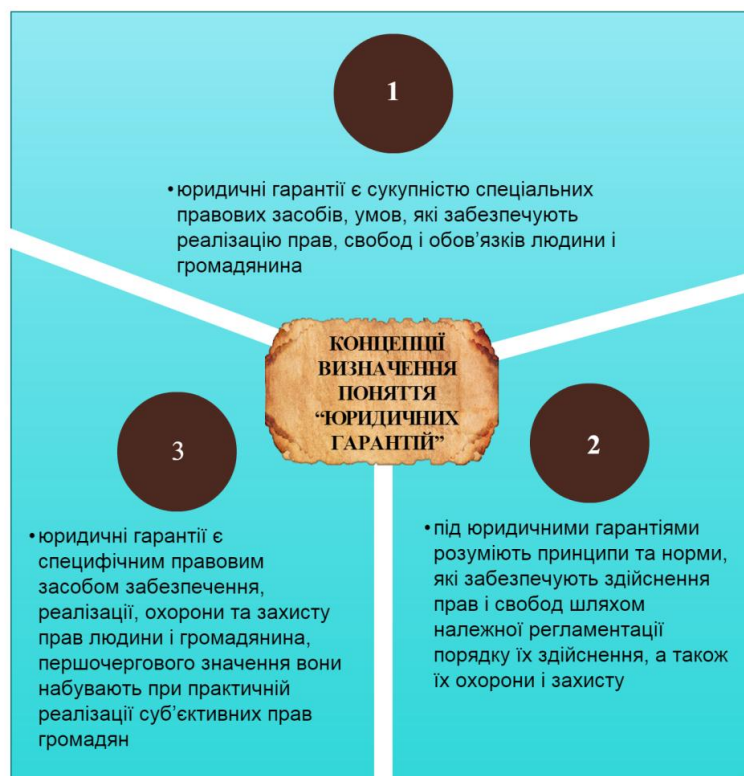

Продовження Додатку 3

Завдання 4

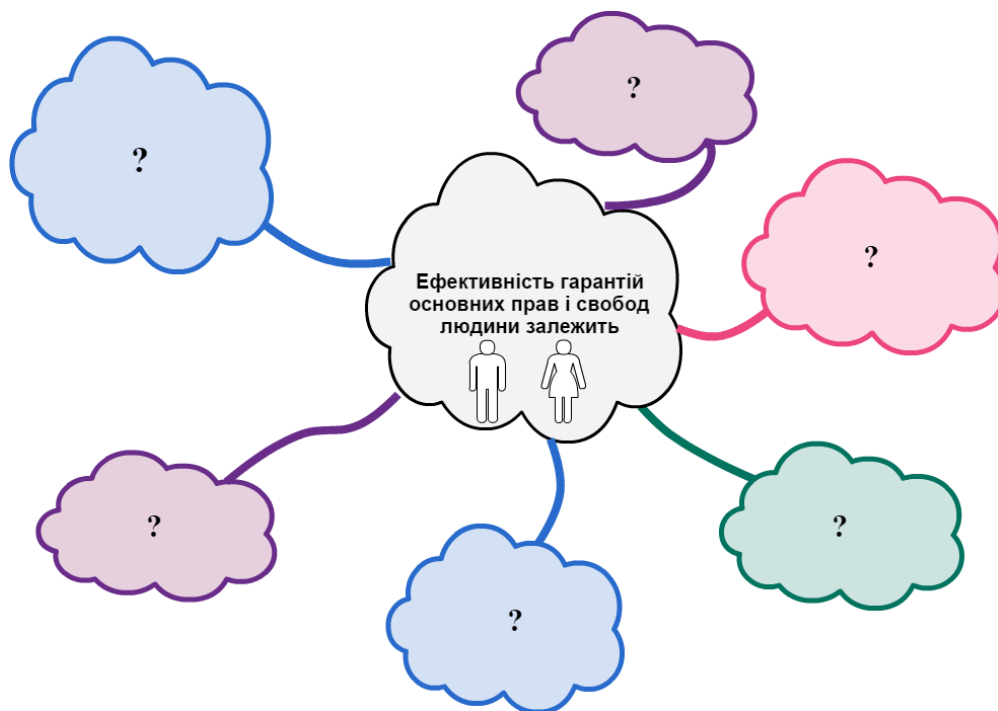

Відповідь на завдання 4

Продовження Додатку 3

Завдання 5

Відповідь на завдання 5

